

Handläggare
Josefin Lokvist
Telefon: 08-50812197

Till
Södermalms stadsdelsnämnd
21 september 2023

Ersättningsnivåer bostad med särskild service (LSS)

Remiss från kommunstyrelsen KS 2023/340

Förvaltningens förslag till beslut

- Stadsdelsnämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande till kommunstyrelsen som svar på remissen.
- Beslutet justeras omedelbart.

Sammanfattning

Kommunstyrelsen fick i budget 2023 i uppdrag att i samråd med socialnämnden och stadsdelsnämnderna ta fram ett förslag på nya ersättningsnivåer inom Bostad med särskild service (LSS), med målet att minska antalet nivåer och att på ett bättre sätt balansera den enskildes behov.

Stadsledningskontoret föreslår att antal nivåer i nuvarande ersättningssystem för bostad med särskild service (LSS) minskas från sju (gruppbofastad) och åtta (servicebofastad) till fem. Ersättningen föreslås öka i de lägsta nivåerna och minska i de högsta. Förslaget är beräknat utifrån att stadens kostnader ska vara kostnadsneutrala. Stadsledningskontoret anser att denna förändring kan skapa bättre förutsättningar för att driva verksamhet på ett bra sätt utifrån den enskildes behov.

Förvaltningen ser positivt på föreslagna förändringar utifrån ett brukarperspektiv för individer med neuropsykiatriska diagnoser och instämmer att det viktiga motivationsarbetet för denna målgrupp inte ryms i nuvarande ersättningsnivåer. En sammanläggning av nivåer och en omfördelning mellan låga och höga nivåer kan medföra att vissa stadsdelsnämnder påverkas mer än andra. De stadsdelsnämnder som har förhållandevis många personer som bor på gruppbofastad med nivåbedömning i nuvarande nivå 5 och 7 och personer som bor på servicebofastad med nivåbedömning i nuvarande nivå 6 och 8 kan påverkas i högre utsträckning av det föreslagna ersättningssystemet.

Förvaltningens bedömning är att förslaget kommer att påverka Södermalms stadsdelsnämnds ekonomi med tanke på antalet brukare med höga ersättningsnivåer idag. Detta kan medföra behov av att se över hur verksamheten bedrivs samtidigt som en tydlig brukarfokus ska bibehållas.

Förvaltningen anser att då antalet brukare som finns på gruppbestäder som inte längre har rätt till daglig verksamhet ökar inom stadsdelsnämndsområdet är det viktigt att se över hur ersättningen räknas utifrån antagandet att majoriteten av brukare är på daglig verksamhet dagtid. För det fall Kommunfullmäktige beslutar i enlighet med Stadsledningskontorets förslag är det angeläget att socialförvaltningen ser över reglering av stadsdelsnämndernas möjlighet att ansöka om och att beviljas särskild redovisning för de brukare som har ett omfattande vårdbehov och idag ingår i de högre ersättningsnivåerna.

Bakgrund

Kommunstyrelsen har remitterat ärendet Ersättningsnivåer bostad med särskild service (LSS) till Södermalms stadsdelsnämnd för yttrande senast 19 september 2023. Nämnden har fått anstånd med yttrandet till 25 september 2023. Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, socialnämnden, samtliga stadsdelsnämnder, Attendo, Bambi ekonomisk förening, Famna, Främja, Frösunda, Misa, Nytida, Omsorgshuset och Utvecklingspedagogik.

Ärendet

Kommunstyrelsen fick i budget 2023 uppdraget att i samråd med socialnämnden och stadsdelsnämnderna ta fram ett förslag på nya ersättningsnivåer inom Bostad med särskild service (LSS), med målet att minska antalet nivåer och att på ett bättre sätt balansera den enskildes behov. Bakgrunden till att ändra nivåerna i ersättningssystemet är att nuvarande system är flera år gammalt och att det därmed finns behov av att anpassa ersättningen utifrån dagens förutsättningar. Målgruppen har förändrats över tid och antalet personer med neuropsykiatriska diagnoser har ökat under de senaste tio åren och det viktiga motivationsarbetet för denna målgrupp bedöms inte rymmas inte i nuvarande låga nivåer.

Utförarna har under flera år framfört synpunkter på nuvarande ersättningssystem, bland annat att ersättningsnivåerna är felbalanserade och att dessa behöver ses över. De anser att ersättningen i de låga nivåerna är för låg och att det är rimligt att sänka de högre nivåerna. Utförarna anser att det viktiga motivationsarbetet inte ryms i de lägsta nivåerna. Motiverande arbete ses som en grundläggande del av det arbete som förväntas av alla utförare inom bostad med särskild service. Behovet av motiverande stöd är framför allt stort för personer med högfungerande autism, en målgrupp som ökat under senare år.

Förslag till nya ersättningsnivåer

En arbetsgrupp med representanter från stadsledningskontoret och socialförvaltningen har tagit fram ett förslag till nya ersättningsnivåer. Förslaget är beräknat utifrån att stadens kostnader ska vara kostnadsneutrala. Alla ersättningar är beräknade i 2023 års prisnivå.

För att få fram ersättningsnivåer som så långt det är möjligt ersätter för den enskildes resursbehov så har arbetsgruppen bland annat beräknat kostnader för grundbemanning.

I förslaget har antalet nivåer minskats, ersättningen i de lägsta nivåerna har ökat och i de högsta nivåerna så föreslås ersättningen minska. De föreslagna ersättningsnivåerna är fem till antalet. När det gäller ersättningen för barnboenden är bedömning att det är så få barn som bor på bostad med särskild service, vilket medför att populationen i varje nivå är liten och att små förändringar mellan de olika nivåerna kan få stora konsekvenser. Mot bakgrund av det så föreslår stadsledningskontoret att ersättningen för barnboenden är oförändrad. Även den ersättning som utgår för ett fåtal personer som har mycket speciella behov med krav på hög bemanning, den så kallade särskilda redovisningen föreslås vara oförändrad.

Föreslagna ersättningsnivåer

Stadsledningskontoret föreslår att nivåbedömningen grupperas om i enlighet med föreslagna nivåpoäng för att bättre balansera ersättningsnivån i förhållande till den enskildes behov.

Tabell: Föreslagna ersättningsnivåer (2023 års prisnivå).

Omsorgsnivå	Schablon (kr/år)	Peng kommunal regi (kr/dygn)	Peng entreprenad (kr/dygn)	Peng privat regi (kr/dygn)
<i>Servicebostad:</i>				
Nivå 1 (0-20 poäng)	372 220	963	1 015	1 059
Nivå 2 (21-35 poäng)	563 360	1 458	1 536	1 580
Nivå 3 (36-50 poäng)	814 860	2 108	2 222	2 266
Nivå 4 (51-70 poäng)	1 187 080	3 071	3 237	3 281
Nivå 5 (71-110 poäng)	1 619 660	4 190	4 417	4 461
<i>Gruppbostad:</i>				
Nivå 1 (0-20 poäng)	550 000	1 289	1 359	1 501
Nivå 2 (21-35 poäng)	790 000	1 914	2 017	2 160
Nivå 3 (36-50 poäng)	1 010 000	2 486	2 621	2 763
Nivå 4 (51-70 poäng)	1 395 000	3 488	3 677	3 819
Nivå 5 (71-110 poäng)	1 835 000	4 634	4 884	5 026

Beräkning av grundbemanning

I stadsledningskontorets beräkning av grundbemanning ingår två personer/stödbiträde på dagtid, 16 timmar med avdrag för en person 8 timmar per vardag då flertalet är på daglig verksamhet. I beräkningen ingår även en person som har sovande jour. Stadsledningskontoret har beräknat kostnaden för grundbemanning till cirka 3,5 mnkr per år utifrån ovanstående bemanning. I beräkningen ingår grundlön, semesterersättning, ersättning för semestervikarie, ob-ersättning och sociala avgifter. Det ingår även kostnader för central administration samt ledning och administration för utföraren.

Vid föreslagna lägsta nivåer behövs det exempelvis sju personer boende på servicebostaden i nivå 1 och två personer i nivå 2 för att utföraren ska uppnå budget i balans. För gruppbostad behövs det tre personer boende på gruppboenden i nivå 1 och tre personer i nivå 2 för att utföraren ska uppnå budget i balans.

Kostnads- och verksamhetsmässiga konsekvenser av förslaget

Utifrån det antal personer som den 26 augusti 2022 (underlag för stadsdelsnämndernas budget 2023) hade insatsen bostad med särskild service skulle de totala kostnaderna för staden ändras marginellt vid föreslagen förändringen av ersättningsnivåerna.

Tabell: Kostnader för nuvarande ersättningsnivåer samt för föreslagna ersättningsnivåer.

	Kostnad nuvarande ersättningsnivåer (tkr)	Antal personer	Kostnad föreslagna ersättningsnivåer (tkr)	Antal personer
<i>Servicebostad:</i>				
Grundpeng (0-10 poäng)	1,4	6		
Nivå 1 (11-20 poäng)	20,8	58		
Nivå 2 (21-30 poäng)	88,7	182		
Nivå 3 (31-40 poäng)	108,1	158		
Nivå 4 (41-50 poäng)	63,7	67		
Nivå 5 (51-60 poäng)	26,4	22		
Nivå 6 (61-70 poäng)	15,1	11		
Nivå 7 (71-80 poäng)	6,2	4		
Nivå 8 (81-100 poäng)	9,2	5		
<i>Gruppbofastad:</i>				
Grundpeng (0-20 poäng)	1,4	4		
Nivå 1 (21-30 poäng)	18,2	30		
Nivå 2 (31-40 poäng)	125,4	156		
Nivå 3 (41-50 poäng)	229,8	215		
Nivå 4 (51-60 poäng)	273,6	208		
Nivå 5 (61-70 poäng)	315,1	211		
Nivå 6 (71-80 poäng)	220,8	133		
Nivå 7 (81-100 poäng)	425,4	218		
<i>Servicebostad:</i>				
Nivå 1 (0-20 poäng)			23,8	4
Nivå 2 (21-35 poäng)			155,5	276
Nivå 3 (36-50 poäng)			106,7	131
Nivå 4 (51-70 poäng)			39,2	33
Nivå 5 (71-110 poäng)			14,6	9
<i>Gruppbofastad:</i>				
Nivå 1 (0-20 poäng)			2,2	4
Nivå 2 (21-35 poäng)			94,0	119
Nivå 3 (36-50 poäng)			284,8	282
Nivå 4 (51-70 poäng)			584,5	419
Nivå 5 (71-110 poäng)			644,1	351
Summa	1 949,3	1 688	1 949,4	1 688

Stadsledningskontoret har gjort en ekonomisk jämförelse mellan de nuvarande och de föreslagna ersättningsnivåerna. Jämförelser har gjorts för flera av stadens kommunala utförare och för utförare inom LOV. Vid dessa jämförelser kan stadsledningskontoret konstatera att föreslagna ersättningsnivåer påverkar utförarnas totala budget relativt lite. Det beror på att gruppbofastädernas sammansättning av nivåer inte är homogen. Det är sällan flera individer med endast låga nivåer hos en utförare, och inte heller med endast höga.

Stadsledningskontoret har också jämfört hur föreslagna ersättningsnivåer i förhållande till nuvarande påverkar stadsdelsnämndernas tilldelade budget och påverkan på budgeten är relativt liten.

Då en sammanläggning av nivåer och en omfördelning mellan låga och höga nivåer görs så kan vissa stadsdelsnämnder dock påverkas mer negativt än andra, de stadsdelsnämnder som har förhållandevis många personer som bor på gruppbofastad med nivåbedömning i nuvarande nivå 5 och 7 och personer som bor på servicebofastad med nivåbedömning i nuvarande nivå 6 och 8 kan påverkas negativt av det föreslagna ersättningssystemet.

Jämförelserna har gjorts för att kunna bedöma de ekonomiska effekterna och för att bland annat kunna ta ställning till behovet av övergångsregler. Stadsledningskontoret bedömer att det inte finns något behov av övergångsregler.

Stadsledningskontoret anser att genom föreslagen förändring förbättras förutsättningarna för det viktiga motiverande arbetet hos personer även i de lägre nivåerna. Stadsledningskontoret anser att förändringen ökar möjligheten att driva verksamhet på ett bra sätt utifrån den enskildes behov. Inga ombedömningar av enskilda personer behöver göras men då antalet nivåer föreslås minska så behöver nya beställningar göras i paraplyet. Nya budgetunderlagsrapporter i stadens beslutsstöd behöver också göras.

Stadsledningskontoret föreslår att den nya ersättningsmodellen börjar gälla från 1 januari 2024. Nivåerna på ersättningen kan justeras, som vanligt, i samband med kommunfullmäktiges budget för nästkommande år.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts i stadsdelsdirektörens stab- och kansli i samverkan med sociala avdelningen och ekonomiavdelningen. Ärendet har behandlats i förvaltningsgruppen och pensionärsrådet den 11 september 2023.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Förvaltningen ser positivt på föreslagna förändringar utifrån ett brukarperspektiv för individer med neuropsykiatriska diagnoser och instämmer att det viktiga motivationsarbetet för denna målgrupp inte ryms i nuvarande ersättningsnivåer.

En sammanläggning av nivåer och en omfördelning mellan låga och höga nivåer kan medföra att vissa stadsdelsnämnder påverkas mer än andra. De stadsdelsnämnder som har förhållandevis många personer som bor på gruppbofastad med nivåbedömning i nuvarande nivå 5 och 7 och personer som bor på servicebofastad med nivåbedömning i nuvarande nivå 6 och 8 kan påverkas i högre utsträckning av det föreslagna ersättningssystemet.

Förvaltningens bedömning är att förslaget kommer att påverka Södermalms stadsdelsnämnds ekonomi med tanke på antalet brukare med höga ersättningsnivåer idag. Detta kan medföra behov av att se över hur verksamheten bedrivs samtidigt som en tydlig brukarfokus ska bibehållas.

För det fall Kommunfullmäktige beslutar i enlighet med Stadsledningskontorets förslag är det angeläget att socialförvaltningen ser över reglering av stadsdelsnämndernas möjlighet att ansöka om och att beviljas särskild redovisning för de brukare som har ett omfattande vårdbehov och idag ingår i de högre. Förvaltningen vill särskilt lyfta behovet av att balansera kraven på underlagets omfattning och komplexitet för att ansöka om särskild redovisning.

Vad gäller grundbemanning menar förvaltningen att innehållet i förslaget utgår från att brukarna är på daglig verksamhet alla vardagar. Befolkningen i stort blir allt äldre och inom förvaltningens boenden finns idag flertal brukare som inte längre har rätt till daglig verksamhet eller annan sysselsättning. Det innebär att de istället vistas på gruppboenden vilket kräver en annan grundbemanning för att tillgodose brukarnas enskilda behov av andra aktiviteter. Förvaltningens bedömning är att antalet brukare som inte längre erbjuds daglig verksamhet kommer att öka varför förvaltningen föreslår att det bör framgå i underlaget om den enskilde brukaren har rätt till daglig verksamhet bedöma behov av högre personaltäthet under dagtid.

Förvaltningen ser ett behov av att förankra nya ersättningsnivåer hos utförarna på bred front så förändringen inte påverkar ytterligare möjligheten att hitta boenden och verkställa gynnande beslut för brukare med särskilt stora omvårdnadsbehov.

Förvaltningen föreslår att stadsdelsnämnden överlämnar tjänsteutlåtandet till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Alexandra Wynn
Stadsdelsdirektör
Södermalms
stadsdelsförvaltning

Maria Klemets Hellberg
Avdelningschef
Södermalms
stadsdelsförvaltning

Bilagor

Bilaga 1 Föreslagen modell för ersättningsnivåer bostad med särskild service (LSS).

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Alexandra Wynn, Stadsdelsdirektör	2023-09-04
Maria Klemets Hellberg, Avdelningschef	2023-09-04